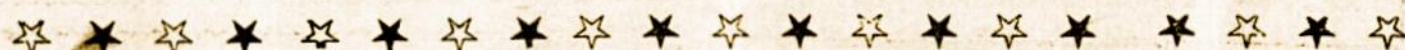
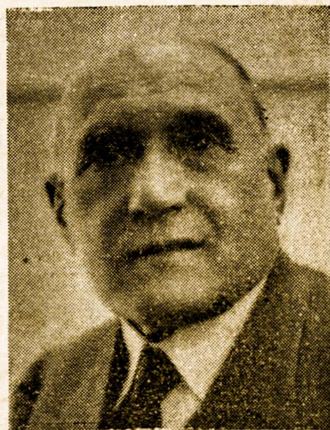
Laisvoji Lietuva

 LITUANIA LIBRE

DON TOMAS BERRETA

Naujasis Urugvajaus Respublikos Prezidentas.

Cesna Radio

ADOLFAS CESNA

Radijo Technikas

Gamina radio aparatus ir taiso senus, repestingai ir prieinamomis kainomis. parduoda ir issimokéjimui.

Calle SAN FRUCTUOSO 1827

Montevideo

L I B R E R I A

ESAS

Geriausiu pasauliniu rasytoju knygos. — Ivairus popieriai: kartolinas, celofán ir kt. Rasomieji dalykai ir mokyklu rekmenys. — Atvirutes, albumai. Uzsakymus siunciam ir pastu. Priveza tranvijai:

7. 9, 12 ir 61

ARENAL GRANDE 2533

Tel. 2 72 53 Montevideo

Vienintelis Urugvajuje Lietuviu Mosaiku

Ir Boldosu Fabrikas

-Du Draugai-

JULIAUS JAZAUSKO IR DIONISIO MILANO

Rastiné: calle BERNA 2347. Cerro
Fabrikas: calle BULGARIA 4146. Cerro

Daromas visiu rúsiu, meniskos ir paprastos mosaikas b e i boldosai

Darbas garantuotas. Ekonomiskos kainos

Lietuviams Didelés Nuolaidos

PERSITIKRINKIT

P R O V I S I O N

WILNIUS

Jono ir Onos
S c e s n u l e v i c i u
Calle VIZCAYA 4149 esq. Berna

KRAUTUVE-BARAS

VIKTORO KUCIAUSKO

Calle PRUSIA 1851, kampas Bogotá

Telefonas: 22 13 26

Villa del Cerro

Didelis pasirinkimas visu rusiu maisto produktu. — Vietos ir uzsienio gerimai. Kainos ekonomiskos. — Lietuviskas patarnavimas — Lietuviams nuolaidos

---

Petro Evovlucko ir Alizo Vetos

PIENINE — BAR ALMASENAS

Calle BOGOTA 4151 Esq. BERNA

Telefonas: 22 11 94

Vairus pieno ir kiti maisto produktai, vietos bei uzsienio gerimai

---

Berta Balcityte - Lauciene

LIETUVE MODISTE

Calle Treinta y Tres 1541, Piso 2

Montevideo

Paskutines Mados - Darbas Garantuotas

CINE Selecto

Vienintelis lietuvio P. Zukelio kinas Urugvajuje

c. GRECIA 1105-07 Cerro

Tel.: 22 11 25

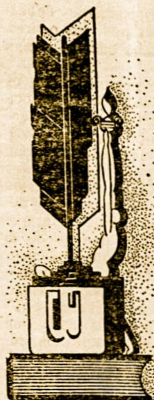
FILMOS:

Visuomet paskutinés laidos, meniskiausios ir aukstos kokybés. Daugumos lietuviu ir kitatauciu gausiai lankomas kino teatras.

Laisvoji Lietuva

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año III) | Montevideo, Vasaris - Febrero, 1947. | Nr. 2 (26)

REVISTA

"LITUANIA LIBRE"

EDITADO POR LA

ASOCIACION CULTURAL

URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por la Ley del Gobierno Superior de la Nación, con la Personería Jurídica en el año 1941

Organo oficial y propiedad Intelectual de la misma, impreso en la

IMPRENTA FORTALEZA

Redacción, Administración e Imprenta

Río de Janeiro 4001

CERRO

Redactor Responsable:

JULIAN JAZAUSKAS

Berna 2347 CERRO

Administrador:

PEDRO KORKUZAS

Leidzia

Urugvajaus Lietuvių

Kultūros Draugija.

Metinė Prenumerata:

Urugvajuje $ 1.50 U.

Argentinoje $ 4.00 Rrg.

J. Amerikos V. 2 Dol.

Perlaidas siųsti žurnalo administratoriaus vardu; rastus - redakcijos:

LITUANIA LIBRE

Rio de Janeiro 4001

Cerro, Montevideo,

Rep. O. del Uruguay.

TESTIGOS DEL TERROR SOVIÉTICO

Muy escasos testigos vivientes hay en el mundo occidental que procedan del gran espacio herméticamente clausurado por los soviéticos. La Unión Soviética se ocupa, de que sus «felices» ciudadanos no vuelen de la jaula soviética y no cuenten al mundo la espantosa realidad. Nadie emigra de la «libre» Rusía; el mundo conoce turistas y viajeros de allí; no encontró a ninguno de allí que viniera en calidad de ciudadano libre a observar, como vive el hombre en Norte y Sudamérica, Inglatera y otros países en general. De allí, como del infierno del Dante, no existe más salida para el mundo. Allí el solo recibo de una carta del exterior (aun que esta carta se encuentre censurada por todos los lados), se considera un enorme crimen! Por ese mero hecho se deben dar explicaciones a la NKVD y en numerosas ocasiones, la persona a quien va dirigida la carta, por su «delictuosa relación con el mundo fascista», no pocas veces termina sus días en los campamentos de concentración en Siberia. Para quien posea alguna comprensión sobre la vida en el paraíso rojo, comprenderá con meridiana claridad, porque el famoso Víshinsky gritaba en forma tan altisonante que arruinó los nervíos de la señora de Roosevelt y demás miembros del Comité Social de la NU, motejando a los refugiados bálticos de fascistas y exigiendo se les obligara a retornar inmediatamente a Lituania, Estonia y Letonia ocupadas por los bolcheviques. Los refugiados del Báltico son una terriblemente modesta paja en el ojo de los Soviets, puesto que se trata precisamente de esas pocas personas que han visto con sus propios ojos la vida soviética y quienes pueden decir al mundo la terrible verdad. Para desacreditarlos, los bolcheviques, con todos los medios y en todas las oportunidades, procuran presentarlos como fascistas. ¿Qué son en realidad esos «fascistas» puede, tal vez, decirlo mejor quien los ve diariamente y vive con ellos? He aquí lo que dice sobre los exilados lituanos uno de los directores de la UNRA, que dirigió el campamento de Munster - Müne - DP (team 35). El ciudadano francés P. Trouchond al despederse de los lituanos trasladados al campamento de Hanau, manifestó al corresponsal del diario de Chicago «The Daily News», solicitándole expresamente publicarlo en la prensa y tenerlo como referencia, si en el porvenir se intentara salpicar de calumnias el honor de los exilados lituanos, se expresó así de los exilados lituanos: «Fundo mis observaciones en el conocimiento de las personas lituanas desde el día de su arribo al campamento de Munster - Müne, es decir, desde el mes de octubre de 1945... «He comprendido que los lituanos son verdaderos demócratas de la más alta calidad y que supieron especialmente practicar en la desgracia, la mayor solidaridad... Esta agradable y culta gente supo excelentemente convivir en armonía. Su elevado grado de cultura y sus bondad de corazón, les garantizan el mejor porvenir, encuéntrense donde se encuentren».

Más adelante, el mismo funcionario de la UNRA comprueba con satisfacción, la laboriosidad de esta gente, subrayando, que a su llegada al campamento, los lituanos hallaron «el campamento en un completo desorden: las ventanas rotas, los techos destruidos por las explosiones. Hubo necesidad de cumplir una gigantesca labor, hasta que esta abandonada

(Sígue en la pagina siguente)

localidad quedó convertida en una ciudad de veraneo con su iglesia, salón público, teatro, oficinas de administración, almacenes de productos, casas de habitación y quintas.

Gracias a la laboriosidad de los lituanos, a su inteligencia, competencia y energía, pudimos vencer fácilmente todas las dificultades».

Así habla un hombre, que conoce a los calumniados «fascistas» y al que le importa defender la verdad, el honor y porvenir de los que fueran tan cruel y fieramente calumniados, desgraciadas victimas del terror soviético.

He aquí otro funcionario de la UNRA, el ex vicedirector del Team 124, Harold Ingham que escribe así en el «Manchester Guardian»: «Es un hecho que muchísimos exilados sufrieron en carne propia el régimen de 1940 - 1941 (La primera ocupación soviética en los Países Bálticos. Dr. R. Triumpf) y lo conocen perfectamente. Me parece, que se encontrarían muy pocas personas, que sin causa seria abandonaron sus familias, amigos, hogares, muebles, fuentes de existencia, país natal y todo lo demás y eligieron vivir en el exilio y la inseguridad. En dicho sentido he mucho hablado con los ciudadanos bálticos. Estoy seguro, que muchos exilados bálticos preferirian suicidarse y matar a sus hijos antes que deber vivir en su patria gobernada por los bolcheviques. ¿Que gentes son esos bálticos? Son fascistas? Durante nueve meses ayude a dirigir un campamento de la UNRA, en donde convivían ciudadanos de 32 naciones; no encontré ni un solo pueblo tan ordenado, democrático y laborioso, como los pueblos de las naciones bálticas. Reinaba entre ellos un ambiente tan sano y diáfano, como en la más civilizada colectividad del mundo... Yo me enorgullecería, si mis hijos pudieran hacer amistad con los excelentes niños bálticos. Esos niños se han criado perfectamente; tienen buena conducta y están perfectamente educados en laa escuelas dirigídas por sus padres. Yo afirmo que, los ciudadanos bálticos, serían emigrantes perfectos».

Estas afirmaciones de personas, a traves de cuyos labios habla el verdadero conocimiento y el sincero amor a la verdad, evidencian toda la sordidez de la propaganda soviética y su sed de sangre. Si, ellos desearían acostar, como en su tiempo a los militares polacos en el bosque de Katyn, a todos estos testigos vivientes de su terror para sellar definitivamente sus labios. Pero, a pesar de que el mundo actualmente se alejó mucho de la verdad, su conciencia, creemos, no se encuentra tan mellada, como para entregar a esta gente amante de la libertad y la verdad a manos de sus asesinos. Para ello débese considerar un hecho muy significativo y es de que durante la primera ocupación, cuando los lituanos y demás bálticos aun no habían conocido prácticamente el bolchevizmo, casi toda la nación permaneció en tierra natal para recibir su doloroso, nuevo destino. En aquel entonces huyeron al extranjero apenas unos centenares de personas, mientras que ahora, cuando esa oleada roja aplastó por segunda vez a los desgraciados países báiticos, solamente de Lituania huyeron 100.000 personas dejándolo todo, muy a menudo hasta sin saco ni sombrero, y se dirigieron hacia donde las bombas y el fuego del frente segaba vidas cada minuto y convertíalo todo en ruinas. Fácilmente se comprende que no huyeron de algo bueno.

Actualmente estas gentes sin patria, duormen en los campamentos de Alemania en camas de dos pisos, sufren gran miseria, lloran viendo cómo el mundo ciego no percibe su terrible desgracia próxima y se lanza en aventuras políticas con la dictadura bolchevique, olvidando las palabras de Stalin, cuando dijo:

El conjunto nacional de los refugiados lituanos en Dinamarca.

Está actuando con gran éxito en la toda Dinamarca, habiendose ya merecido un caluroso avaloramiento de la toda prensa dinamarquesa.

Danijos lietuviu tautinis ansamblis, pasekmingai koncertuojas visoj saly ir nusipelnes didelio danu spaudos ivertinimo.

* * *

«no podemos imaginar, que la Unión Soviética pueda seguir su existencia junto a los estados imperialistas (1); la una, o los otros deberán vencer más temprano o más tarde». (Stalin, «Problemas del Leninismo»).

Y hoy los Soviets buscan denodadamente esa victoria, actuando según les enseñara Lenin, que dijo: «Debemos hallarnós preparados para utilizar la astucia, la falsedad, el quebrantamiento de las leyes el ocultamíento de la verdad y su tergiversación».

Por lo tanto, a esos escasos testigos vivientes, que fueron los únicos que vieron la existencia de esa verdad oculta y tergiversada, el mundo les debe dar ayuda y amparo. Desgraciadamente, puede verse en los periódicos de los exilados una caricatura, que representa al desplazado ciudadano báltico llamando a la puerta del globo terráqueo, y pidiendo se le permitiera la entrada; desde atrás de esa puerta se le contestaba, en todos los idiomas del mundo, una sola y única cosa: ¡No hay lugar! ¡Espera!

Es una verdadera tragedia. He aquí que el Uruguy, en favor de sus propios intereses, podría hallar en sus zonas territoriales, lugar para estos seres humanos que perdieron sus hogares a orillas del Mar Báltico. Desgraciadamente, de la Alemania propiamente dicha, de los cien mil lituanos refugiados, según referencias de personas competentes, no pudo venir uno solo tan siquiera, pues no existiendo consulados uruguayos, su venida les está prácticamente vedada. Los que han venido, lo han hecho desde otros países de Europa. Debiera encontrarse una solución. Esto lo exige la tradicional hospitaldad uruguaya, el sentimiento de humanidad y hasta los propios intereses económicos de uruguayos. A los que deseen emigrar a la República del Uruguay y sean eptos moral y fiscamente debe dárseles tal posibilidad.

Dr. Ricardo Triumpf.

* *

NEPALAUŽIAMA TAUTA

Įtakingiausias, artimas vyriausybei ir didziausias Urugvajaus dienrastis «El Día», tokiu pavadinimu idéjo platu straipsni Vasario 16-os laidoje, kurio svarbesniu minciu santrauka cia patiekiam músu skaitytojams. «El Día» sako:

«Pasaulyje yra ne tik asmenu ar visuomenés grupiu bet ir tautu, kuríu gyvenima sudaro neuzbaigiama kova, uz didziuosius zmonijos idealus ir jos kultúra.

Vakaru ir Rytu civilizaciju kryzkeléje, ties Baltijos maríu krantaís, likimas paskyré vieta lietuviu tautai, nedídelei savo skaiciumi, bet milziniskai dvasioje, kuri ne viena syki yra atlikusi didvyriskus zygius, kai tokiu pareikalavo lemiamoji Europos likimo valanda.

Kai XIV simtmetyje, puslaukinés totoriu ordos slinkdamos is rytu nesé mirties pavoju vakaru kultúrai, virsminétos kryzkelés sargas Lietuva vienintelé iséjo i nelygia kova kad pastojus barbarams kelia. Lietuva kova laiméjo ir apgyné pasaulio kultúros motina Europa nuo sunaikinimo.

Praslinkus azijatu pavojui, XV simtmecio pradzioje susiorganizuoja stiprús kryzeiviu ordinai ir germanizmo ekspansijos pavojus ima grasinti Europos rytams. Ir si karta istorija Lietuvai uzdeda didele misija. Lietuva vél turi apginti Europa nuo slenkancio germanizmo i rytus. Ir sita misija ji atlieka garbingai. 1410 mt., liepos 14 d. ivyksta istorinis Grünvaldo arba Zalgirio musis. Lietuvos kariuomené vadovaujama to laiko karo genijaus, Didziojo Lietuvos Kunigaikscio Vytauto, sudauzo vokieciu galybe i dulkes ir ji nebeatsigauna net iki Bismarko.

Véliau, arba treciuoju kartu istorija ipareigoja Lietuva búti pirmuoju katalikybés bastionu. Pacioje Kataliku Baznycioje, tuo laiku pasireiskia nesutarimu. Eina smarki kova su rytu pravoslavija, bet Lietuva yra pirmasis, nesvyruojantis ir didvyriskas katalikybés avangardas, kuris atlaiko visus rytu spaudimus ir pasilieka istikima savo tikybai.

XIV ir XV simtmeciuose Lietuvos valstybés sienos traukési nuo Baltijos iki Juoduju mariu, o tuolaikiniai lietuviu tautos vadai uzémé svarbesnius Europos sostus. Jogaila patampa Lenkijos karaliumi, o Vytautui Didziajam siulomas Čekijos sostas. Algirdas valdo rytus, kurio klauso visi rusu kunigaiksciai, gi pati Lietuvos sostíné Vilnius virsta Vakaru Europos visokiariopu centru, kurio vardas garsé ja nuo Uralo iki Romos ir skelbia Lietuvos galybe.

Bet laímé ir nelaimé lydi kaip asmenis, taip ir tautas. Ir Lietuva, visa laika vedusi neuzbaigiama kova pries galinguju kaimynu ekspansija, sukurusi taip didele ir garbinga savo istorija, tris kartus isgelbéjusi Europa ir jos krikscionisk̃aja kultúra, turéjo pernesti ypatingai sunkius ir skaudzius smúgius susijungusiu savo galinguju kaimynu ir kuriam laikui net ir savo laisvés netekti.

Bet lietuviu tauta ir laisvés netekusi nenustojo vilties ja atgauti. Ilgi ir kruvini buvo lietuviu tautos kovos metai uz savo laisve, taciau jie vainikavosi laiméjimu. Vasario 16 d. 1918 m., savo tikrojoj sostiné, Vilnius, paskelbé savo nepriklausomybe ir su savo garbingomis senovés tradicijomis istojo i eile laisvu

(Versti.)

bei kultúringu pasaulio tautu. Ir sis krastas greit nustebino pasauli, kai zaibo greitumu suorganizavo valstybés aparata, jos saugumа, parodé negirdétai gigantini ekonomini bei kulturini progresa ir visa salis pasipuosé moderniais, padanges siekianciais pastatais.

Savo laiku labai teisingai atsiliepé zymus Prancúzu valstybés vyras, apie Lietuva pasakydamas taip:

«Audringos Baltijos bangos vél iskélé i pavirsiu istorijos paskandinta perla ir juomi dar graziau papuosé Baltijos krantus bei sugrazino jam jo senaji varda Lietuva».

Bet sitos garbingos tautos idilija ir vél tapo sugriauta naujo pavojaus Europai, arba raudonojo teroro. Sitas grazusis Baltijos perlas vél tapo nugramzdintas sovietu tanku ir lietuviu tauta iteikta Stalino budeliu malonei. Dabartiné Lietuva kaip ir senoji, lyg Prometejus nesa gyvybés ugni Europos kontinentui. Ir dabartinéj. naujo Europos istorinio bandymo valandoj, lietuviu tauta, kuri tris kartus isgelbéjo Europa nuo kultúrinio zuvimo, siandiena yra palikta viena apzlibusio pasaulio raudonuju budeliu raukose.

Ir siandiena, lietuviu tautos didziausios tragedijos valandoj, niekas neistiesia pagalbos rankos ir net neistaria paguodos zodzio. Tai didzioji apkurtusio pasaulio géda, kai nebegirdi sunaikinimui pasmerktos tautos balso, kai jis negirdi tu simtu túkstanciu lietuviu agonijos sauksmo is Sibiro taigu ir kitu bolsevikinio pragaro vietu.

Lietuviu tauta, kuri kovojo ir iki paskutinio zmogaus dabar tesia kova uz didziuosius krikscionybés, laisvés ir demokratinés nepriklausomybés idealus, siandiena turi pilna teise paklausti: «Kokia atsakomybe nesa pries zmonijos istorija tie, kurie pasikeité i pasyvius tylétojus ir vietoj kovoti su neteisybe, isdavé tautas tuo metu, kai raudonuju gunu bangos puola ne viena tauta, bet visus penkis zemynus, kaip jiems ju emblema arba penkiaragé zvaigzdé liepia.

Tegul tatai mums bus leista, sitoje laisvo je Urugvajaus Respublikoje pareiksti pagarba lietuviu tautai, kuri veik visu apleista nepalúzo dvasioje ir nepavargo sventojoj kovoj ne vien uz laisve ir nepriklausybe, bet ir uz likima visos demokratinés Europos, kurioje raizgo regreso tinkla raudonoji satrapija.

Lietuva laimés! Ji turés laiméti, nes jos puséj tiesa!...

«El Día».

URUGVAJAUS LIETUVIŲ TRIUNFAS

Grandiozinis Vasario 16-os Minéjimas.

Siemet kaip niekad, Urugvajaus lietuviai didingai ir visaip nusisekusiai atsventé savo tautos laisvés svente arba Vasario 16-ja.

Siemet kaip niekad, sventés organizatoriai susilauké taip didelio rinktinés lietuviu visuomenés pritarimo, kuri sausakimsai uzpildé erdvia akto sale, dar erdvesne gretima vasarviete, vestibuli, bufeta ir visus kampelius. Sitoj milziniskoj, garbingu Urugvajaus lietuviu minioj, mes matém músu intelektualus, fabrikantus, profesionalus, biznierius, garbingas seimas ir músu grazuji jaunima.

Ka gi tai reiskia? Tai reiskia, kad ypatingai gyva Lietuvos laisvés dvasia músu kolonijoj, kad nuogoji Lietuvos tragedijos realybé baigia issklaidyti raudonojo kosmaro mela, apgaule ir apipléstu Lietuvos vargdieníu prakaitu apmokamu issigiméliu propaganda.

Didesniam Vasario 16-os pasisekimui, nepaprastai daug padéjo ir dvasiniai supuves okupantams tarnaujantis tu lietuviu búrelis, kuris is girto maskolio Arielkino gaves dideli kruvinu grasiu pluosta. paleido i darba visa maskoliskaji aparata Urugvajuje. Tris savaites, per Arielkino apmokamus radijo pusvalandzius, músu maskoliams parsidave raudonieji niekasai smeizé Vasario 16-ja ir agitavo lietuvius neiti i minéjima. Uz to paties Arielkino duotus ir alkanu vergu uzdirbtus grasius, isleido demagogini «manifesta», sventés dienoje uzstojo lietuvius gatvése, grobsté uz skvernu ir maldavo neiti, kitus gasdino, padaré net dviejose vietose nemokamai parengimus. Ispléstas nelaimingos Lietuvos zmoniu turtas Montevideo mieste pylési kaip karnavalu konfeti, bet jis nei burliokui Arielinui, nei jo pastumdéliams nedavé laukto rezultatu. Abu lietuvisku stalincu parengimai buvo tusti. Nei radijo pusvalandziai, nei «manifestas», nei vaiksciojimas po lietuviu butus, Agraciados sutvei nieko nebepadéjo. Lietuvos pardavikams kolonija davé mir tina antausi ir aiskiai pasirode, kad ji yra lietuviska, lietuviskai galvojanti ir Lietuvos laisve daugiau brangina, negu cervoncu pirkta Agraciados murzina kamarile mano. Tik dabar isgamos ir lietuviu prakaito siurbeles pamate, kad is po ju koju slysta zeme, kad ju nei cervoncai, nei kovos uz Lietuvos laisve smeizimas jau nebeisgelbes. Padorús lietuviai nusisuka nuo tautos pardaviku, nuo sunieksejusiu isgamu, kurie uz okupanto grasi eina pries savo motina ir dziaugiasi jos kanciomis. Mes juos ir paliksime, nes jie patys per save baigs supúti ir pats Arielkinas pasakys: «Jús, kaipo niekai nebereikalingi man».

Su malonumu pazymedami Urugvajaus lietuviu svariosios visuomenes dideli laimejima, nors suglaustai paminesime ir pacia Vasario 16-os programa.

Sekmadieny, vasario 16 d., 3.30 val. trumpu zodziu, «Laisvosios Lietuvos» redaktorius J. Jazauskas atidaro minejima. Jam baigus jaudinanti atidarymo zodi, scenoje pasirodo gausus misrus choras, kuris V. Doreliui vadovaujant ir muzikui R. Perelló akampanuojant, darniai ir majestotiskai sugieda Urugvajaus ir Lietuvos Himnus. Iskilmingumo Himnams priduoda puikus akampanimentas ir avanscenoj stovincios tautiskuose drabuziuose mazos Lietuviu Mokyklos mokines.

Sugiedojus Himnus, scenoje pasirodo Kulturos Draugijos sekretorius p. Alfonsas Klimas ir skaito Lietuvos Ministro Pietu Amerikai Dr. K. Grauzinio, Urugvajaus lietuviams sveikinimo rasta, kuriame p. Ministras apgailestauja, kad siemet negali sykiu su Urugvajaus lietuviais svesti Vasario 16 - ja. Ministro sveikinima, milziniska lietuviu minia ovacijomis sutinka ir palydi.

Toliau, jautriai ir ispúdingai deklamuoja Lietuviu Mokyklos mokinés: Genuté Svobaité, «Mes Buvome Tauta» ir Aliuté Gramosauskaité, «Lietuvaité». Joms baigus, kurias publika palydi griausmingais aplodismentais, tos pacios mokyklos mokiné Rozyté Scesnuleviciuté skambina pianu «Penki Dalykai». Tai dar maza, bet dideliu gabumu ir muzikoje toli pazengusi lietuvaité. Rozyte publika suprato ir jai nepagailé,o gausiu aplodismentu, kaip ir jos partniorui Albertui Markeviciukui maestriskai paskambinusiam «Tévynés Ilgésys».

Mokyklos dali baigus ir padarius penkiu minuciu pertrauka buvo pradétas vaidinimas 4 veiksmu dramos «Lietuvos Didvyriai». Dramos siuzetas originalus, giliai psichologinis ir vaizduojantis dabartini okupuotos Lietuvos gyvenima. Jis reikalavo jo supratimo, pergyvenimo ir reikiamo pasiruosimo. Negalima pasakyti, kad artistu visai nepasiruosta. Edvardas Grébliúnas, Alba Grigaité, Kazys Vilkas, Gené Petkeviciuté, Marcelé Markeviciuté ir Stasys Stendelis savo sunkias ir sudétingas roles ypatingai graziai bei artistiniai atliko. Sklandziai vaidino ir Jonas Stendelis, Jonas Vuljevas, Leonas bei Vytautas Stendeliai. Drama, pavaizdavusi dramatini dabartinés Lietuvos gyvenima, tinkami artistu drabuziai, puikios dekoracijos ir sklandziai gyvas bei naturalus vaidinimas, ziúrovus nuvedé i maskoliais pavergta Lietuva ir daugumui is rauké asaras.

Vaidinima uzbaigus, karsta patrijotine kalba pasaké p. Julius Jazauskas, kurioje iskéles rusu bolseviku daromas skriaudas Lietuvai ir vykusiai atrémes ju propagandos melus, kvieté Urugvajaus lietuv ius dar glaudesnén vienybén, atskirti apmokamu isgamu melus nuo tiesos ir padvigubinti kova uz lietuvio garbe, uz Lietuvos laisve ir músu kolonijos gerove. Milziniskos lietuviu minios griausmingi aplodismentai palydéjo gerb. Jazausko kalba ir tuo paciu parodé, kalboje iskeltoms mintims lietuvisku vieningumu tes kova, kol kruvinosios bolseviku vergijos slibinas nepasitrauks is Lietuvos i savo azijatinio Sibiro tyrlaukius.

Publikai buvo didelé staigmena, tai baigiant programa pasirodé músu garsus deklamatorius Edvardas Grébliúnas, kuris kaip visuomet dideliu artistiskumu ir giliu jausmu deklamavo pora patriotiniu eilérasciu. Ypatingai publika zavéjo ilgas, turiningas ir skambus eilérastis «Neprikiausoma Lietuva». Negincijamu artistiniu gabumu Edv. Grébliúnui, publika atsidékojo gausiais aplodismentais.

Uzdarius ilga ir sudétinga programa, geram orkestrui grojant, jaunimas smagiai pasisoko, o vyresnieji iki vélyvos naktìes dalinosi dienos ispúdziais bei tautinio darbo reikalais. Neziúrint publikos gausumo, taciau tvarka ir visu sveciu rimtumas buvo pavyzdingi, kas rodo auksta Urugvajaus lietuviu tautini ir kultúrini lygi.

K. Devenis.

LIETUVIU RADIJO VALANDOS

Sekmadieny, vasario 16 d. s. m., is zymesniuju Montevideo radijo stociu buvo transliuojamos specialés lietuviu valandos.

Dienos 12 val., «Laisvosios Lietuvos» redaktoriaus J. Jazausko ir Dr. Prano Sacikausko rúpesniu, is stotis C. X. 10 - «Radio Ariel» ir C. X. A. Onda Corta, buvo pradétà transliacija. Trumpu zodziu valanda atidaré Dr. Pranas Sacikauskas. Véliau, sugiedojus Himnus Dr. Sacikauskas pasaké jaudinancios tikrovés turininga kalba, kurios vertima i urugvajieciu kalba cia pat ir nepaprastai puikiai klausovams perdavé jauna lietuvaité moksleivé, p - lé Miniauskaité.

Antra, turininga ir specialei kolonijai kalba pasakc «Laisvosios Lietuvos» redaktorius Julius Jazauskas. Jo kalba urugvajietiskai, nepaprastai gyvai, jaudinanciai ir sklandziai perdave zinoma músu kolonijos profesijonale ir sauni lietuvaite Regina Minetaité.

Valanda buvo baigta «Lietuviu Gedulo Marsu», kuri kaip visuomet jautriai ir artistiniu gabumu, pianu skambino zinoma pianisté p - le Hortencia Bartnikaityté. Valanda puikiai buvo paruosta, padare gilaus ispúdzio ir placiai paskleide laisvuju lietuviu balsa apie ziauruji rusiskuju bolseviku smurta pries Lietuva.

VIETOS SPAUDA

Vasario 16 - os proga didieji Urugvajaus dienrasciai, kaip «El Día», «El País», «El Plata», «El Debate», «El Diario» ir kiti, idejo Lietuvos laisvei palankius straipsnius, reklamavo Vasario 16 svente ir smerke komunistini imperializma.

VARKUTOS SOVIETINIS PRAGARAS

Sovietu Sajugoje Varkutos vardas yra po puliariausias visu panasiu vietoviu vardu. Tai yra 4.000 kvadratiniu kilometru anglimis turtingi plotai, tik karo metu bolseviku pradéti naudoti. Si vieta guli Sub - Artikos srityje, Pecioros ir Usos upiu santakoje paciame siauriniame Urale ir netoli Ledinuotojo vandenyno. Sioje begaliniu tyru srityje, kur amzinai kaukia saltas siaurés véjas ir saulé neuzteka istisais ménesiais, an sciau tebuvo mazas, murzinas kaimelis Varkuta. Todél sia ziaurios gamtos vieta bolsevikiniai vadai su didziausiu malonumu paverté katargos darbu pragaru.

Aptikus Varkutos apylinkése anglies klodus, bolsevikai tuojau pradéjo gabenti politinius kalinius. Pirmieji vergu transportai cia turéjo padaryti primityvius kasyklu irengimus, pastatyti kelis lentu barakus ir pravesti gelezinkeli nuo Ledinuotojo vandenyno iki Sverdlovsko. Prie siu darbu, nuo salcio, is bado ir nuo enkavedistu kulkos zuvo 250.000 zmoniu, bet darbai buvo baigti ir karo su vokieciais pabaigoje kasyklos pradéjo veikti.

Nereikia apsirikti ir isivaizduoti, kad cia irengtos kasyklos kaip Europoj ar kur kitur. Cia yra irengta 38 sachtos ir naujai statoma dar 12 sachtu. Apie jas riogso pristatyta mediniu baraku ir vienas kitas múrinis pastatas administracijai ir NKVD. Prie kiekvienos sachtos dirba ir gyvena po 40.000 vergu. Bet situ vergu 1946 m. vasara jau buvo pusantro milijono. Ju tarpe 100.000 l i e t u v i u, 60.000 latviu, 50.000 estu ir kiti ukrainieciai, totoriai. gruzinai bei didzrusiai ir kiti.

Kadangi kasyklu apimtis pleciama, tai lygiagreciai ir vergu skaicius auga. Dabar, Varkutos, Magnitogorsko ir Komi zvejybos rajonuose dirba jau 18 milijonu vergu vyru ir moteru.

Gyvenimo ir darbo salygos Varkutos srityje neturi nieko panasaus su kultúringo pa saulio panasiais pramonés centrais. Kasyklu irengimai padaryti paciu primityviskiausiu búdu. Cia nerasi jokiu gyvybei ir sveikatai apsau goti irengimu. Darbininkai i sachtas ileidziami zmoniu rankomis valdomais «liftais». Paciose sachtose dazni uzgriuvimai ir uztroskimai, kurie padidina mirusiu nuo nusilpimo ir sunkaus darbo, bei negirdétu higienos salygu, skaiciu iki 35% per metus. Tokiu búdu per tris metus normaliai pasikeicia vergu sastatas, kuris papildomas vis naujais ir naujais deportuotais. Mire zmonés cia nelaidojami kaip paprastai priimta. Mirusiems uzkabinami tam tikri kabliai uz pasmakrés, arkliu isvelkami uz baraku ribos ir lavonai paliekami ant pusnyno. Juos véliau alkani vilkai bei baltosios meskos suplé so ir isvalkioja. Daugiausia zmoniu mirsta nuo nesvaros ir nezmoniskai blogo maisto. Sioje srityje yra didelis vandens trukumas, todél vienam zmogui duodama i para tik pusantro litro vandens, kurio turi uztekti maistui, gérimui ir plovimui. Apie prausimasi ir baltiniu skalbima néra nei kalbos. Istisais metais sitie vergai guli ant primityviu mediniu naru, apsirenge, nesiprause ir alkani. Blusu ir kitu zmoniu krau ju mintanciu parazitu didelis gausumas neapsakomai kankina zmoniu gyvenima. Atlyginimo jokio nemokama. Maisto kiekis yra sekantis: 300 gramu juodos duonos i diena. Ryte silto vandens puodukas, o pietu laike aviziniu miltu sriubos samtis. Riebalu, cukraus ir vaisiu niekas nemato. Moterys gyvybés palaikymui yra verciamos istvirkauti su administracijos pareigúnais. Bendrai, siu vergu barakuose sykiu su mirtimi siaucia vagisavimai, vieni kitu iskundimai, prostitucija ir uz duonos gabaliuka nuzudymai. Bet tai yra kasdieniai ir paprasti bolse vikinio «rojaus» vaizdai, kuri uzsieniuose aukso spalvomis perstato NKVD apmokami ir diriguojami agentai.

Is «S-a».

Vytautas Dorelis

Vasario 16 d. is C. X. 8 «Radio Sarandi» pasakes svarbia politine kalba ir vadovaves lietuviu choru, kuris jo vadovybéj pasekmingai dainavo ir Selecto saléje, atliekant Vasario 16 - os bendra programa.

Bendrai, V. Dorelis prie Vasario 16 - os didesnio pasisekimo labai daug prisidéjo savo energingu darbu ir sumanumu.

• •

MOTERIMS

Aušra

DIRBKIME IR SVIESKIMÉS

Nieko zeméje néra pastovaus. Laikas uolas ir krantus griauna, kalnus supilia ir isardo. Vienas valstybes iskelia ir padaro galingomis, kitas laikinai pasmerkia. Músu gyvenimas yra nuolatiné kova. Kova dél buvio, dél ateities, o ypatingai sitame tragiskame músu Tévynei momente, kova dél Jos laisvés.

Daug amziu moteris buvo pavergta, pazeminta ir visu skriaudziama, bet ji kantriai nesé sio gyvenimo vargus ir tikéjosi sulaukti sviesesnés ateities bei laisvés. Ir moteris neapsiriko, kovodama ji sulauké ko seniai trosko.

Dabar moteris nebelaikoma zaislu arba verge, kuria galima parduoti ar ismainyti. Dabar ji pilnoj zodzio prasméj yra vyro draugé ir turi lygias su vyrais teises visose tautos ar visuomenés srityse.

Tenka taciau apgailéti, kad daug moteru situ savo teisiu vis dar reikiamai neivertina ir nebrangina. Tik paziúrékime i músu, Urugvajaus lietuviu kolonijos moteris ir mergaites, tai pamatysime, kad daugumai ju yra visai svetimas visuomeninis ir kultúrinis darbas. Jos vis dar nesupranta ar nenori suprasti, kiek ir kokios didelés naudos tas darbas, ju paciu seimyniniam gyvenimui ir músu brangiajai Tévynei Lietuvai duotu.

Visi pastebim, kad músu kolonijos kultúrinis lygis yra zemas, o ji pakelti galim tik skaitydami rimta spauda, vaidindami vakaréliuose, dainuodami choruose, rasinédami laikrasciams bei aktyviai remdami ir dalyvaudami kiekviename músu tautinés kultúros, apsvietos, graziuju músu tradiciju ir auklėjimo pasireiskimuose. Si darba pirmiausia reikia pradéti motinoms savo seimos nariu tarpe, nes seima yra atskira maza visuomené. Motinos siame darbe gali ypatingai daug nudirbti. Juk tik ji yra seimos sirdis, pirmoji ir svarbiausia vaiko mokytoja bei jo auklétoja. Paziúrékime i netolima praeiti, kada Lietuva buvo pavergta kaip ir dabar. Dabar mes turim daug mokslo zmoniu, o tuomet buvo retenybé mokytas ar ir siaip islavintas zmogus. Tuomet Lietuva ne turéjo zudzio nei spaudos laisvés, bet lietuvé, siaudinés kaimo pastogés motinélé dirbo svietimo darba kantriai ir uzsispyrusiai. Tas jos darbas buvo ypatingai sunkus ir pavojingas, susietas su laisvés ar net gyvybés netekimu. Músu spaudos draudimo laikais, daugelis moteru, ypac jaunu mergaiciu neatsiliko nuo vyru. Gabendavo is Prúsu lietuviska spauda, kitos slépdavo atgabentas knygas, kad ju zandarai neuztiktu, trecios platino po kaimus. Lietuvé motina, paskui sukdama rateli mokino savo vaikus lietuviskai skaityti, o tai sunkus ir pavojingas darbas. Bet déka, tos lietuvés motinos pasiaukojimui buvo isgelbéta lietuvybé ir issaugotos músu tradicijos.

Taigi Urugvajaus lietuvés moterys ir mergaités, sukruskime ir mes lietuviskam darbui, prisidékime kiek kuri gali prie «Laisvosios Lietuvos» pagrazinimo ir paivairindamos jos puslapius moters ranka. Jau siemet, per Lietuvos Nepriklausomybés svente, músu lietuvaités pasirodé, kad jos moka puikiai dirbti garbinga lietuviskaji darba ir reikiamai ginti Lietuvos varda. Tai dziugu prisiminti. Tat dirbkim kiek kuri galim Urugvajuje ir kitur, nes Lietuvoje músu sesutés yra pavergtos ir prispaustos mo cekiskos Stalino rankos. Jos laukia is músu darbo ir istikimybés savo Tévynei.

Tat visos Urugvajaus lietuvés, siais tragingais músu tautai metais sukruskime ir pasistenkime, kad sie Lietuvos istorijai nelaimingi metai bútu pradzia músu produktingo darbo Lietuvos laisvei ir palaimai.

— Gyvuliu gailéjimas taip ankstai risasi su moters búdo gerumu, jog drasiai galima tvirtinti, kad moteris ziauri gyvuliams, negali búti gera zmona ir motina,

Schopenhauer.

— Vyrams moteryse patinka tai, ko pas juos dazniausiai trúksta: lipsnumas, jautrumas, vidinis ir isorinis darnumas, gera nuotaika, skambus juokas, dorovingumas, kuklumas ir svara. Be situ ypatybiu moteris yra gyvas lavonas ir labai neidomi.

Bovel.

Dr. Vincas Kudirka.

MARTYNUKAS.

(Tesinys)

Pastebéjo liepa storoko liemens ir pradé jo rankomis, uosle, akimis ieskoti tos skylés. Isliuoges kaip katinas, pasikabino, uztiko skyle, ikiso ranka, istrauké brangu pundeli ir nusoko.

Greitai kvépuodamas valandéle ilséjos, paskui paslépes radini po trinyciais ir marskiniais, susiverzé dirza ir teiknas, tartum risdamasis, nusileido i pakalne. Tada tik apsizvalgé, dar neatsigaves nuo smarkaus nusiritimo.

I i Panendriu buvo trys mylios. Pasileido bégti, zinodamas, kaip trumpos geguzés naktys. Bégo, glausdamas prie krutinés savo nasta. Jo akys, apsipratusios su patamsémis, maté aiskiai ir toli. Bégo kaip kulka, zemyn palinkes, svaistydamas aukstyn kojas, persokdamas kaip kurtas, per tvoras, griovius, ezias.

Apsuko Kareiviske, istojo i vieskeli ir cia jau niekeno netrugdomas pasileido dar sparciau. Tiktai, lyg seséliai, pasaliais mirgéjo telegrafo stulpai, medziai, krúmai.

Sutiko du vezimu, griztanciu is miestelio; visi idomiai ziúréjo i ji atsigreze; susitiko kelis péscius. pagarbintas nieko neatsaké. Atbégo iki kryzkelio, kur sunkelis éjo skersai vieskeli. Riogsiojo ten smuklé ir salia jos buvo sulinys. Pailses Martynukas, vos atgaudamas kvapa, isdziúvusia burna, pripuolé prie sulinio ir godziai émé gerti is lovio vandeni. Tuo tarpu atsidaré smuklés durys, kaszin kas iséjo, stabteléjo, pasidairé, paziúréjo i ji ir priéjo artyn.

— Kto tam? (kas ten) garsiai rusiskai paklausé is patamsio.

Vaikinas kaip laukinis zvéris, soko i sali. nieko neatsakes. Kurs klausé, pagriebé ji uz rankos. Martynukas net nutirpo. Pastebéjo kepuréj zvaigzde. Tai buvo policininkas.

— Kto ty?

— Nesuprantu! atkirto, vyniodamasis lyg zaltys is spaudziancios rankos,

— Kas tu? klausia policininkas lietuviskai ir labiau spaudzia ranka.

(Bus daugiau.

Alba Grigaité

Vasario 16, ypatingai artistiniai suvaidinusi Jadzés role dramoje «Lietuvos Didvyriai» ir zavinciai dainavusi solo is radijo stoties, C. X. 8 - «Radio Sarandi».

Músu kolonija jau turi jaunu ir daug zadanciu pajégu, tik jas reikia surinkti.

Marcelé Markeviciuté

Vasario 16, gabiai atlikusi Lietuvos dvasios role dramoje «Lietuvos Didvyriai» ir kaipo pirmaeilé choristé dainavusi saléje ir is radijo stoties C. X. 8 «Radio Sarandi».

Bernardas Brazdzionis.

DUKRELEI

Jei po téviskés dangum dabar miegotum,
Ostu tau lopsine kalno azuolai,
Po auksiném obelélém, po sakotom
Tau lovele suptu sviesús angelai.

Ir tyliai sapnuotum Nemuna seneli,
Ir kaimynu ozelius ir kastanus,
O dabar, kely pavargusi dukrele,
Ka sapnuoji, ka regi tu pro sapnus?

Ar sugrisim, kaip gimtinén grista paukstiai,
Ar bégiosi tu pakrantémis Neries,
Ar girdi tu kaip gimtoji zemé saukia.
Músu zvaigzdés mums ar vél danguj zerés?

Ar sapnuoji, kad mums músu vysnios zydi,
Kad kazin kur liko vargas ir kalnai,
Kad tévynés vél mums niekas nepavydi,
Ar sapnuoji tu, Saulele, kad tenai.

Kai po téviskés dangum kada miegosi,
Os lopsine zalio kalno azuolai,
Po mús sodo obelélém, po zaliosiom
Sups lovele tavo sviesús angelai.

Balys Augustinas.

LIETUVA

As girdziu — Tu esi
Ir misku gaudésy
Ir laukuos
Ir kalnuos
Ir lusneléj skurdzioj
Ir sventykloj erdvioj
Tavo varda kartoja man zemé.

Jei sirdyj neramu —
Lyg upoksnis kalnu,
Lyg vélé
Pakelés —
Be keliu, per tankmes,
Tartum sauktu kazkas
Sutemu snabzdésy: — Tu esi!

Jei mylés — tas supras
Simtametes girias
Ir lauku
Ir kalnu
Ir upeliu kalbas,
Gimtos zemés kancias,
Nes akiu zvilgésy — Tu esi.

O kai krinta rasa,
Piemenaité basa
Is lauku
Platamu
Gena banda namo.
Ir jos zodziu dainos
Tam giliam ilgésy — Tu esi!

MERGUŽE

Padainuok isdidziai mús tévynés dainas,
Isnesiotas per sielvarto ploti,
Apie narsa kovos, apie ryzto dienas,
Apie laime dél laisvés kovoti.

Sío trémimo dangus vél atrodys tada
Kruvina músu krasto padange,
Kada degé skaisciai mús gimtioji gúzta,
Smilko dúmai, margai issirange.

Mes atminsim abu laisvés músio laukus,
Kai kulkosvaidziai kaist nepaliove,
Mes atminsim abu samanotus miskus —
Paskutiné laisvuzés tvirtove.

Buciniais kaip ugnis, mes buciuosim karstai
Mús trispalvés zaizdas — prieso suvius,
Ir tikésim sirdim, ir tikésim sventai,
Kad laisva ateitis guos lietuvius.

Ir sirdis vél mums plaks, vél kvépavimas lus,
Ginklas rankosna kris mums, kaip brolis.
O uz tavo dainas kanonada mums ús
Ir kraujais kvepés bunkerio molis.

Broné Černauskaité,

Darbsti ir tautiniai susipratusi ciagimé lietuvaité. Ji yra aktyvi jaunimo draugijos «Vytis» naré ir gabiai dalyvauja chore bei scenoje.

Lietuvos Praeitis

Lic. Vladas Staniliúnas
Mokslinéj LAISVOSIOS LIETUVOS misijoi

VYTAUTO ASMUO

Tai nedidelio úgio, smulkiu veido bruozu, judrus ir gudrus vyras. Santurus valgyme ir grieztas blaivininkas. Net vyno ir midaus negéré. Apart lietuviu kalbos, puikiai kalbéjo vokiskai, lotiniskai, rusiskai ir lenkiskai. Suprato ir totoriskai.

Kaipo valstybés vyras, yra izymiausias is visu Lietuvos valdovu. Uztat ir vadinamas Didziuoju.

VYTAUTO SANTYKIAI SU LENKIJA

Vytautas Lietuva pradéjo valdyti labai sunkiose salygose. Jo pusbrolis Jogaila Lietuva buvo surises su Lenkija. Lenkai varzé savo karaliu namie, noréjo isigaléti ir Lietuvoje. Vytautas, kaipo Jogailos vietininkas, greitai pasidaré tikruoju Lietuvos valdovu ir net turéjo itakos i lenkus. Todél lenkai, ypac nuo Zalgirio - Tanenbergo músio, nebedriso Vytauta laikyti Jogailos igaliotiniu. Jie tik pasipriesino pries Vytauto vainikavima Liatuvos karalium.

VYTAUTAS PASALINA VOKIECIU PAVOJU

Apart Lietuvos atpalaidavimo nuo Lenkijos, antrasis Vytauto Didziojo nuopelnas, tai vokiskojo ordino nugaléjimas. Cia jis veiké draug su Jogaila. Abu drauge krikstija Lietuva, abu irodinéja Europai ordino grobuoniskus tikslus. Vytautas apgyné Zemaicius ir juos galutinai prijungé prie Lietuvos, Dabar vadinama Mazaja Lietuva bei Klaipédos krasta ap ginti neistengé, nes tuo pat laiku reikéjo rúpin tis ir rubeziais su Rusija.

RUSIJA VYTAUTO VALDZIOJE

Baiges byla su ordinu dél Zemaiciu, Vytautas visa démesi atkreipia i rytus.

Vytautas zymia Rusijos dali paémé savo globon garbingomis priemonémis, be músio. Jam priklausé Smolenskas, Viazma, Kaluga, Tula, Kurskas ir t.t. Pietrytuose Vytauto laikais Lietuvos ribos sieké Juodaja Júra, pietuose gi éjo Dniestro ir Bugo upémis, netoli Liublino ir Varsuvos.

VYTAUTAS VALSTYBININKAS

Vytauto dideli nuopelnai ir valstybés vidaus tvarkyme. Jis rado Lietuva susidedancia is daugybés mazu kunigaikstysciu, bet Vytauto rúpesciu jos buvo sujungtos ir Lietuva paliko didelé, galinga, vieninga, vieno didziojo kunigaikscio valdoma valstybé.

(Bus daugiau.)

LIETUVIAI TREMTINIAI EUROPOJE IR KITUR

— per «Laisvosios Lietuvos» redakcija paiesko sekanciu savuju:

Justas Zubrickas, nori susirasinéti su P. Amerikos lietuviais savo, anglu ir vokieciu kalbose. Pranas Stasaitis, paiesko pazistamu: Igno Stasaicio ir Onos Burbienés. Rakauskas Henrikas, paiesko Rakausko Alfonso, gyvenancio Brazilijoj. Kazimiera Gurinskaité - Paukstiené, paiesko Magdalenos Puidienés, Juozo Puidos ir Jono Gurinsko. Studentas Rikardas Pauliukonis, paiesko savo seimos gyv. Brazilijoj. Jonas Sakalauskas, paiesko brolio Juozo Sakalausko. Ievai Kanapurienei yra laiskas. Vincas Galeckas ir motina Marija Galeckiené, paiesko Marijos Guobaitytés - Kemezienés ir jos vyro Juozo Kemezio, gyv. Urugvajuje. Vytautas Gudauskas, paiesko savo dédés Stasio Pranevíciaus bei jo súnu Petro ir Povilo, gyv. Urugvajuje. Bronius Navikas, paiesko sesers Onos Navikaités - Lukosevicienés ir svogerio Petro Lukoseviciaus, gyv. Argentinoj. Antanas Svitra, paiesko Juozo ir Prano Savukynu. gyv. Brazilijoj. Anastazija Maculeviciené, paiesko sesers Filomenos Šimkunaités - Vaitkevicienés ir svogerio Edvardo Vaitkeviciaus. Kapitonas J. Pocius, paiesko brolio Stasio Pociaus, gyv. Argentinoje. Antanina Bruzinskiené is S. Amerikos, paiesko Tomo Dumbliausko, gyv. Urugvajuj. Jonas Skliutas, paiesko brolio Vinco Skliuto gyv, Brazilijoj. Aleksandras Zagurskis, paiesko Petro Draugelio, gyv. Urugvajuje. Jonas Salvaitis, paiesko Prano Salvaicio, gyv. Urugvajuje. Teisininkas Antanas Žarskus, paiesko pusbrolio Povilo Žarskaus, gyv. Urugvajuje. Antanas Kilinskas, paiesko savo dédziu Prano, Juozo ir Vaciaus Kilinsku. Alfonsas Rudokas, paiesko Jono Grizo ir Zofijos Grizienés - Rudokaités, gyv. Argentinoje. Vaiciulionis Ignas, paiesko seseru Aneles bei Kostancijos Vaiciulionyciu ir svogerio Juozo Kazlausko, gyv. Urugvajuje. Michalina Dunduraité, paiesko dédziu Jono Petrasúno ir Adomo Dunduro. M. Gliaubertas, paiesko Vlada Sirvinska, kirpéja gyv. Urugvajuje.

Gauti tremtiniu adresus ir smulkias zinias, prasoma kreiptis «Laisvosios Lietuvos» redakcijon.

Demokratinio Triunfo Diena

Sestadienis arba kovo mén. 1 d. 1947 m. laisvojo Urugvajaus liaudziai bus ilgai atmintina diena. Ta diena, nuajai isrinktas Respublikos Prezidentas Dr. Don Tomas Berreta uzémé aukstas valstybés vadovo pareigas. Demokratinés santvarkos kraste, tai juk naturalus eilinis reiskinys. Bet cia, si karta buvo kas tai nepaprasto, naujo, didingo ir triunfalio.

Naujojo Respublikos Prezidento Dr. Don Tomas Berreta asmenyje, gal kaip niekad tapo pagerbtas Urugvajus didziuju demokratiju r kitu laisve mylinciu tautu. Nuosalio stebétojo nuotaika kiek gadino tik tas, kad tikrosios demokratijos bei laisvés atstovu tarpe matési ir despotinés Rusijos atstovas, kuris laisviems urugvajieciams tepriminé siaubingaja Stalino diktatúra, Sibiro ir Kazakstano katorgas ir beteise alkana Rusijos liaudi. Neveltui, laike ceremonijalo ir girdéjosi miniose karciu repliku Rusijos adresu.

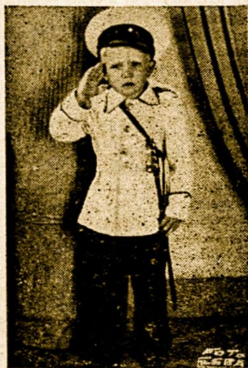
Demokratinés valstybés atsiunté skaitlingas ir speciales delegacijas naujo Respublikos Prezidento inauguracijon. Amerikos ir Anglijos, specialiai atvyko karo laivai, kuriu júrininkai su savo véliavomis ir orkestrais dalyvavo iskilmingame parade.

Jungtiniu Amerikos Valstybiu, keturios oro tvirtoviu eskadrilés, kurios atvezé Amerikos delegacija ir yra dalyvave Japonijos bombardavime, majestotiskai skrodé zydria Montevideo padange laike iskilmiu. Jie atrodé lyg gigantiniai arai, kitu valstybiu mazesniuju lékt-tuvu eskadrilése.

Diena, lyg tycia pasitaiké ypatingai grazi ir giedri, kas dar didino skaidria sventés nuo taika bei iliuminacijose ir véliavose paskendusios sostinés gyventojus visus isvaré i gatve. Gyventoju entuziazmui nebuvo galo iki vélyvos nakties.

Mums, lietuviams patriotams malonu suminéti, kad 39 valstybiu tarpe, Lietuva atstovavo, Urugvajaus vyriausybés oficialiai pakviestas Lietuvos Ministras P. Amerikai Dr. Kazimieras Grauzinis. NKVD agento Arielkino apmokéti lietuviski isgamos nérési is kailio, varé pries Lietuvos Ministra pikciausia propaganda, su klastingais parasais lindo prezidentúron, bet sunies balsas dangaus nepasieké. Músu isgamos vaikscioja lyg zeme pardave ir bijo rodytis burliokui Arielkinui, kuriam padaré daug islaidu, bet nei uz penktuka naudos. Músu tautos pardavikai vél turés ruso batus laizyti ir naujai prasyti cervonco, kad nenustojus rusui tarnavus ir dirbus pries savo brolius bei gimtaja zeme.

Bet visu isgamu dienos baigiasí teisybés rankos pasiektos arba kartuvése ir ant ju kapo ir suo neloja, o tautos gyvena. Kelsis ir Nepriklausoma Lietuva, o músu isgamos susilauks jiems prikluasomo nieksu likimo.

Pochito F. Steponiukas

Vasario 16 - os uniformoje. Nars dar ir labai mazas, bet jau launus lietuviukas patriotas, kuris lietuviskai padainuoja ir padeklamuoja. Žada mokintis júru karo mokykloj ir gaves kapitono laipsni, vykti i Lietuva, kad suvedus su rusais saskaita uz Lietuvos kankinima.

Vasario 16-os, 1947 m., lietuviu radijo valanda atlike kultúriečiai, is stoties C. X. 10 «Radio Ariel». Is kairés stovi: Julius Jazauskas «Laisvosios Lietuvos» redaktorius ir Pranas Sacikauskas. Is kairés sédi: Regina Minetaité, Hortensia Bartnikaityté ir Margarita Miniauskaité.

LIETUVIU RADIJO VALANDAI SURINKO:

Julius Jazauskas	$ 29.50.
Aleksandras Miniauskas	$ 20.00.
Alfonsas Bartasiúnas	$ 26.50
Feliksas Grigas	$ 7.00
Aleksandras Zilinskas	$ 4.90.
Viso	$ 87.90.
Sumokéta uz radijo valanda	$ 75.00

LIETUVIŲ MOKYKLOS KALÉDU PARENGIMUI AUKOJO

Per gerbiamus músu mazuju draugus, p. Juoza Miklovi-Dauksi ir p. Boli Lauciu, aukojo:

Juozas Ramonas 5.00 pezus, Juozas Miklovis 4.00 pez., Antanas Dambrauskas 3.00 pez., Bolius Laucius 2.00 pez., Aleksandras Miniauskas 2.00 pez., Adolfas Kausinis 1.50 pez., Jonas Kanopa 1.00, Petras Sadauskas 1.00, Aleksandras Spogis 1.00, Antanas Jankus 1.00, Berta Miklovaité 1.00, Teresé Krasinskiené 1.00, Adelé. Z. Vitiené 1.00, Ema Jarmalaviciené 1.00, Stefanija Česnaité 1.00, Jonas Subacius 0.50, Jonas Kibirkstis 0.50, Bolius Nemickas 1.00, Stefanija Gusciunaité 1.00, Carlitos Rauschert 2.00, Ana G. de Rey 1.50, Antanas Zupka 1.00, Juozas Musteikis 1.00, P. Kurgalis 0.50, Vladas Rapshys 2.00, kun. Stan. Grigaliúnas 2.00, Antanas Rackauskas 2.00, Hugo Gandos 0.50 ir Albinas Gumbaragis 1.00,

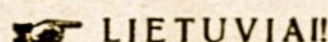
Lietuviu Mokyklos mokiniai: Rozyté Scesnuleviciuté, Zoselé Karaziejuté ir Feliksas Grigas rinko Cerroje, kuriems aukojo:

St. Bartnikaitis 4.00, P. Žukelis 2.50, Po 1.00 peza: Evovluckas, Kaminskas, Pr. Stanevicius, J. Jazauskas, J. Scesnulevicius. Po 0.50 cnt.: Bolius, Kulys, Vaitelis, V. Kuciauskas, Gelazauskas. Po 0.25 cnt.: Bagdonas, Ceikus, V. Stendelis ir Tamosiúnas. N. 0.20 cnt. Po 0.10 cnt.: Valatkiené ir Juotis.

Ivairiais daiktais aukojo: A. Alekna, Karaziejus, Gramosauskas, Mockevicius, Frankas, Vitkauskas, A. Zebraitis ir Cirpus.

Gerbiamiems auku rinkéjams ir aukotojams, gerb. ponioms Sveciulienei, Korkuzienei ir panelei M. Markeviciutei, kurios pasiuvo artistams rúbus ir nuosirdziai kitaip pasidarbavo, gerb. pp. Vilkui, V. Doreliui, J. Valaikai ir F. Grigui, daug prisidéjusiems prie mazuju vakarélio pasisekimo, o taip pat gerb. sveciams, taip gausiai atsilankiusiems, mokiniu ir savo vardu lietuviškai dékoju.

Mokytojas P. Čiucelis.

URUGVAJAUS LIETUVIAI

☛ LIETUVIAI!

MŪSU MOKYKLOS KONCERTAS

Paskutiniuoju Urugvajaus Lietuviu Mokyklos Tévu Komiteto nutarimu, sekmadieny, balandzio mén. 6 d. 1947 mt., arba pirma Velyku diena, Urugvajaus Lietuviu Mokyklos mokiniai rengia lietuviu liaudies dainu, muzikos ir deklamaciju dideli koncerta. Dainuos bendras mokiniu choras, duetai, piano, smuika ir deklamacijos. Smulki programa bus paskelbta propagandos lapeliuose.

Tuojau po programos ivyks didelis

VELYKU MARGUČIU KONKURSAS.

Uz graziau ir lietuviskiau nupiestus Velyku margucius, Tévu Komitetas jau paskyré tris brangias premijas ir 20 mazesniu premiju. Konkurse, pirmoj eiléj dalyvauja Mokyklos mokiniai. Nelankantieji Lietuviu Mokyklos lietuviukai, bet norintieji konkurse dalyvauti, savaite anksciau pries konkursa, prasomi uzsiregistruoti pas mokyklos vedéja, mokytoja P. Čiuceli mokyklos patalpose.

Mazieji lietuviuéai mokiniai ir kiti, ruoskités is anksto prie konkurso ir marginkite graziau Velyku margucius.

Gerbiamieji Urugvajaus lietuviai! Skaitlingai dalyvaukite músu mazuju sventéje, nes savo atsilankymu, paskatinsite juos uoliau mokintis lietuviskai ir lavintis tautinéj kultúroj.

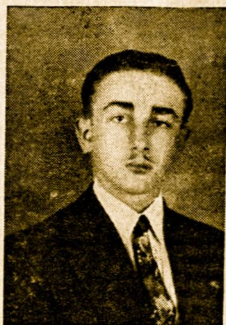
Po programos linksmús sokiai prie geros muzikos ir turtingo bufeto.

LIETUVOS MINISTRAS ISVYKSTA

Lietuvos Ministras Pietu Amerikai Dr. K. Grauzinis, kuris pasekmingai Lietuva atstovavo naujojo Urugvajaus Respublikos Prezidento inauguracijoj, aplankes Urugv. Lietuviu Kultúros Draugija, dalyvaves lietuviu pamaldose Cerro baznycioje ir pasimates su nekuriais kolonijos veikéjais, siomis dienomis grista i Buenos Aires.

Sutvarkes reikalus Argentinoje, p. Ministras uz ménesio grista i Urugvaju nuolatiniam apsigyvenimui ir sykiu perkelia i Montevideo Lietuvos Pasiuntinybés Pietu Amerikai veikla.

Taigi greitoj ateityje Urugvajuje turésime Neprik lausomos Lietuvos Pasiuntinybe, o jos cia buvima reikés remti dvigubu ir vieningu patriotiniu darbu.

Edvardas Grébliúnas

Jo tautini susipratima, dideli darbstuma ir nepaprasta energija pakankamai liúdija tas, kad jis yra jaunimo organizacijos «Vytis» ir Kultúros Draugijos valdybu narys, gabus vaidyla ir talantingas deklamatorius, Vasario 16 ispúdingai deklamaves is radijo stoties C. X. 8 «Radio Sarandi».

Paskutinémis sio ménesio dienomis jis vyksta i Argentina, Kultúros Draugijos igaliotas zurnalo «Laisvoji Lietuva» reikalu. Aplankys ir Berisso lietuviu kolonija. Tenai pasilikdamas apie ménesi, galés paivairinti savo deklamacijomis patriotinius Argentinos lietuviu parengimus.

Argentinos lietuvius, «Laisvosios Lietuvos» draugus, nuosirdziai prasom padéti jaunam músu kovotojui, kad jo misija bútu pasekmingesné.

UZUOJAUTA

Urugvajaus Lietuviu Kultúros Draugijos sekretoriui, p. Alfonsui Klimui, netikétai jo mylimai motinai Julei Klimienei mirus, skaudaus liúdésio valandoje sirdinga uzuojauta reiskia:

Draugijos Valdyba.

— Garbingam lietuviui visuomenininkui, Kultúros Draugiios sekretoriui ir «Laisvosios Lietuvos» prieteliui, p. Alfonsui Klimui, jo mylimai motinélei mirus, didzio liúdésio valandoje gilia uzuojauta reiskia:

«Laisvosios Lietuvos»
Redakcija ir Administracija.

PASAULIO LIETUVIU PROTESTAS

Kaip jau zinome, s. m. kovo mén. 10 d. Maskvoje susirinko keturiu didziuju valstybiu kancleriai aptarti taikos salygas Vokietijai ir kurias svarstant nebebus apsilenkta su Lietuvos byla. Sita proga, viso pasaulio laisvieji lietuviai kovo 10 d. paskelbé bado streika, kaipo protesta pries bolseviku okupacija ir tuo paciu atkreipti pasaulio opinija, apie bolsevikais norima apeiti Lietuvos reikala tylomis.

Urugvajaus lietuviai tinkamai ir garbingai atliko savo pareiga. Jie isjudino visa krasta. Nepaprastai didelés reiksmés turéjo ir tas faktas, kad nuo prezidento inauguracijos cia dar buvo pasilikes Lietuvos Ministras Pietu Amerikai Dr. Kazimieras Grauzinis, kuris laikinojoj savo rezidencijoj arba «Rambla Hotel» ta diena paskelbé bado streika. Si zinia zaibo greitumu pasieké Montevideo spaudos, mokslo bei politinius sluogsnius. Jau laike pietu Lietuvos Ministras buvo apsuptas vietos zurnalistu, fotografu ir kitu inteleklualijos atstovu. Ponas Ministras suteiké specialius pasikalbéjimus spaudos atstovams, kurie su Ministro paveikslu tilpo vakariniuose ir rytiniuose Montevideo dienrasciuose. Septynios radijo stotys ta pacia diena transliavo, kad bado streiku pasaulio lietuviai protestuoja pries rusu okupacija ir lietuviu tautos naikinima.

Urugvajuje si lietuviu protesto diena pavyko geriausiai. Reikia tikéti, kad kitose kolonijose ji buvo taipgi rúpestingai organizuota ir nepasiliks vien balsu tyruose.

Rs.

KAIP JIE RINKO PARASUS

Músu raudonieji kislingai pasigyré, kad jie surinke pries Lietuvos Neprikausomybe apie pusantro túkstancio parasu. Dabar mums teko isitikinti kaip jie tuos parasus rinko ir kokie lietuviai pasirasé. Túlas bulgaras, vienas su lietuve vedes lenkas ir eilé panasiu «lietuviu», dabar aiskina, kad juos bolsevikai prase pasirasyti, kad bútu nupiginta duona. Taigi ar nereikétu kai kam susirúpinti tu parasu isaiskinimu, kas puikiai parodytu ír Maskvos snipu veikla Urugvajuje.

J.

MUSU MIRUSIEJI

Paskutinémis dienomis, po sunkios ir ga na komplikuotos operacijos pasimiré dar vidutinio amziaus lietuvé Julé Klimiené, Kultúros Draugijos sekretoriaus motina ir savaite véliau, pasimiré lietuvis Jurgis Zaltauskas, buves Lietuviu Mokyklos Tévu Komiteto narys.

Tebus jiems lengva Uruvajaus zemé.

VAISÉS PAS MIKLOVIUS

Žinomas músu kolonijos visuomenininkas ir nuosirdus «Laisvosios Lietuvos» bendradarbis p. Juozas Miklovis - Daukšys su savo zmona, norédamas atzyméti savo amziaus ketvirta kryzeli, sekmadieni, kovo mén. 9 d. s. m. surengé puikias lietuviskas vaises, kuriose matési kolonijos kapelionas kun. Stan. Grigaliúnas, garbingos lietuviu seimos: pp. Lauciai, Miniauskai, Krasinskai, Ana G. de Rey su vyru, prof. Paula Jarmalaviciuté su mamyte, ponios Laucienés mamyté ir brolis, dainininké Alba Grigaité, zurnalistas A Gumbaragis, Vytautas Stendelis, Rokas Lideikis ir kiti pp. Mikloviu artimieji.

Malonús seimininkai ypatingai gausiai ir lietuviskai svecius vaisino. Gyvai ir rimtai buvo pasidalyta kolonijos rúpesciais ir pavergtos Lietuvos tragedija. Be pasidalinimo siomis mintimis, lietuviskai jauku pobuvi graziai paivairino p - lé Alba Grigaité melodingai ir artistiniai padainuodama solo.

Gerokai ivakarojus sveciai skyrési su maloniais seimininkais, kupini liettuvisko jausmo ir graziu ispúdziu.

R. P.

DOMÉS

Sekanciame «Laisvosios Lietuvos» numeryje, be daugelio idomiu rastu, tilps idomus laiskas is pavergtos Lietuvos ir kaip veikia Kolumbijos lietuvlai.

VALDISKOJ TARNYBOJ

Pasikeitus vietos vyriausybei, gera valdininko tarnyba gavo ir músu zurnalo bendradarbis Juozas Miklovis - Dauksys.

Geros kloties kolegai Juozui naujose ir atsakingose pareigose.

IDOMI RADIJO VALANDA

Vasario 16, Urugvajaus lietuviai katalikai, is stoties C. X. 8 «Radio Sarandi», transliavo idomia ir gerai organizuota radijo valanda. Tu riningas kalbas pasaké kolonijos kapelionas kun Stan. Grigaliúnas, músu veikéjas Viktoras Cieslinskas ir Vytautas Dorelis. Dainavo «Vyties» choras, solo p - lé Alba Grigaité ir deklamavo Ed. Grébliúnas. Valanda kaip lietuviams taip ir vietiniams padaré gilu ispúdi.

JIE TIE PATYS

Is bolseviku atstovybés biuletenio nr. 29 klisés sudétos i «Darbo» nr. 7, bet músu kislingai ginas, kad jiems Ariellkin isakymus duoda ir vercia rusus garbinti.

Sestadieny, kovo mén. 22 d. s.m. 8 val. vakaro, Kultúros Draugijoj vakaras su didele programa, gera muzika, linksmais sokiais ir turtingu bufetu. Visi dalyvaujame.

ARGENTINOS LIETUVIAI

DIDINGAI PAMINĖTA VASARIO 16-ji ARGENTINOJE

Jau septinti metai, kaip Lietuvai Islaisvinti Centras Argentinoje susiorganizaves su tautinémis, katalikiskomis ir kitomis patriotinémis organizacijomis bendrai mini didziausia lietuviu tautos svente, Vasario 16-ja.

Siemet ji buvo atsvesta taip pat visu didingumu.

Is ryto, lietuviu Ausros Vartu baznycioje buvo iskilmingos pamaldos uz Lietuva. Tévu Marijonu rúpesciu, baznycios altoriai skendo gélése ir iliuminacijos sviesose; nuo lubu iki zemés, lyg vaivorykstés spinduliai buvo istiestos dvi milziniskos véliavos.

Iskilmingas Misias laiké ir dienai pritaikyta pamoksla pasaké, didelis lietuviu prietelius J. E. Vyskupas Aragone. Ypatingai buvo grazus vyskupo pamokslas, kuriame jis isgyré lietuviu tauta kaipo kultúringa, darbscia ir graziu paprociu tauta.

— Garbé mums argentinieciams turéti tokius ateivius kaip lietuviai — pareiské vyskupas Aragone.

Toliau, visame pamoksle vyskupas cituodamas Lietuvos Himno zodzius saké:

— Lietuva Tévyné Júsu, tai yra didvyriu zemé. Is praeities, Jús jos súnús semkite stiprybe. Tegul júsu vaikai eina vien takais dorybés, dirba Lietuvos naudai ir zmoniu gérybei. Tegul meilé Lietuvos dega júsu sirdyse, vardan tos Lietuvos, vienybé tezydi.

Tai kilnús ir grazús júsu Himno zodziai, kurie pasako júsu tautos siekimus ir darbus. Nezus taip kilni júsu tauta, kuri siandiena yra pavizdys visam pasauliui. Siandiena jus kenciate nuskriausti, bet Visogalis Dievas isklausys júsu kancias ir skriaudas. Prisikels Lietuva»!

Sie auksto dvasininko zodziai, pilni meilés ir uzuojautos lietuviams, giliai pasieké visu sirdis ir visa baznycia verké.

Po pietu, jau pries pradésiant programa, milziniskas Buenos Aires centro «Concejo de Mujeres» salionas buvo perpildytas publikos. Uzdangai pakilus pasirodé didziulis ir darniai issirikiaves choras, kurio sonuose lyg stovylos stovéjo dvi mergaités tautiskuos drabuziuose su véliavomis. P. Padvalskiui atidarius svente, majestotiskai suaidéjo Argentinos bei Lietuvos Himnai ir Malda uz zuvusius. Giedant Malda uz zuvusius véliavos nusviro zemyn, primindamos sventés dalyviams, kad daugumos ju yra zuve tévai, broliai, giminés, pazistami.

Paskaita laiké gerb. kun. Griauslys, temoje «Tévynés Meilé». Tai buvo ypatingai turininga, persunkta giliu patriotizmu ir meile gimtajam krastui paskaita, kuri Argentinos lietuviuose ilgai bus minima, kaipo gyvas Lietuvos meilés paveikslas.

Baigus paskaita seké lietuviu dainos solo, duetai, trio ir patriotinés deklamacijos.

Grazu sveikinimo zodi taré, tik ka is Europos atvykes Dr. Babelis su súnumi, kuris taip pat yra daktaras.

Jautria bei patriotiska kalba pasaké ir Dr. Kairelis, taipgi nesenai atvykes is Europos i Argentina.

Po kalbu ir sveikinimu, Sv. Cecilijos choras kompozitoriaus V. Rymaviciaus vadovaujamas nepaprastai darniai sudainavo gausia programa lietuviu liaudies dainu.

Programa vedé ir uzbaigos zodi taré p. J. Gilvydis.

Is daugelio Buenos Aires radijo stociu buvo skelbiama Vasario 16 svente, o Argentinos spaudoje pasirodé nemazai graziu straipsniu apie Lietuva.

Žilvytis.

RŪPINASI ATVYKIMU ARGENTINON

Buves 1931 - 1935 mt. Lietuvos Pasiuntinys Argentinoje gen. T. Daukantas, parasé pora laisku Argentinos lietuviu veikéjui p. Juozui Nakuciui, kuriuose pareiskia nora dar su trimis lietuviu zemés úkio specialistu seimomis atvykti i Argentina ir praso, kad p. Nakutis padarytu zygius atatinkamose istaigose ju ivaziavimui i si krasta. Reikia manyti, kad p. Nakutis tai tinkamai atliks.

Rep.

TRAGINGAI ZUVO GERAS LIETUVIS

Nesenai ivykusioj autu katastrofoj zuvo dar jaunas lietuvis Rudolfas Sukevicius, kuris Buenos Aires priemesty Valentin Alsina turéjo stambia duonos kepimo imone ir buvo susiprates lietuvis. Dideliame liúdésy palikо jauna zmona Bruna Lukoseviciute - Sukeviciene ir gimines Lietuvoje.

PAIESKO:

Petras Toliušis, gyvenantis Urugvajuje, Montevideo mieste paiesko broli Antana Toliusi súnu Jono, gyvenanti Brooklyno mieste S. Amerikoje, tarnavusi aviacijoj ir Antano téva Jona Toliusi gyvenanti farmoje.

Juos pacius arba apie juos zinancius, nuosirdziai prasau atsiliepti «Laisvosios Lietuvos» redakcijon, uz ka búsiu ypatingai dékingas.

«Eik cia, Rúl:e. Venga ir nada más, jeigu tau sako rimtas ir Stalino saulés apsviestas vyras. Ko dar dairais.

«Tai gal súrio duosi is Desgraciados pieno kolchozo. Raule?

«As tau velniu duosiu, o ne súrio; tu klasiniai nesusiprates paciste.

«Bet kame dalykas, ko toks supykes?

«As visas degu zlastyje ir gatavas tave likviduoti kaipo proletarijusu priesa, ba tu subuntovojai Urugvajaus nacalstva ir man pridarei dideliu zbitku.

«Kaip tai? Negali búti, Raule.

«Nesigink ir nesiteisink, ba as galiu neistrivoti. Geriau klausykis ir nenervuok manes. Kiba neatsimeni, l:ad kacapo Arielkino pasam dyti mes rinkom is visur ir visokiu tipu parasus. Tai buvo daug vargo, turéjom meluoti, kad nupiginsim duona ir piena. Vos ne vos surinl:om l:elis simtus bratusl:u, bulgaru, zydu ir lietuviu, kurie neturi lietuvisl:u pasu parasu Arielkinas saké, l:ad tie parasai reikia nunesti Urugvajaus nacalstvai, tai toji nebepripazins Lietuvos, o l:onsulu Ariell:inas pasl:irs músu cimbala Laptiov Laptinsl:a arba durneli Berlinl:a Berlinl:eri, bet iséjo atbulai. Gerai dar l:ad buvom aul:u pasirinl:e ir is anl:sto cervoncus paéme. Kai músu parasus pal:abino negeru smol:u atsiduodancioj vietoj, tai Ariell:inas baisiai persiuto, pasal:é l:ad durna manifes ta Varvusl:as parasé ir l:ad vienas pacistas is vail:u ,uz du sol:olatinu nupirl:o ir taip pat labai blogo smol:o vietoj pal:abino. Tai mes aprol:avome, l:ad cia tavo pacistinis zbitl:as, l:ad niums ir su parasais ir su l:onsulais iséjo lyg Zabloch:ui su muilu. Dabar mes Ariell:inui jau padavém tol:i rusl:ai parasyta prasyma:

— Gospodin siniuor, tavorsciau Ariell:in. Rúl:as yra bolsoj pacista. Ty vezi evo Litvon, risl: virve za l:al:las ir budes pal:aril. Viva bolsoj gruzin Stalin»!

Pasirasiau as, Rúl:as ir penl:i mano pusberniai. Taigi tau dabar til:rai bus galas.

«As zinau, l:ad jus labai norit lietuvius zudyti. Nors as tau niel:o pil:to nepadariau, bet jei jus cia pagrobtumét valdzia, tai ne til: mane, bet ir urugvajieciu vail:us iszudytumét. Viena júsu nelaimé, tai l:ad cia neveil:ia NKVD budeliai ir patys urugvajieciai pamate l:am jus dirbat, susirúpino Masl:vos snipu veil:la. Susirúpinl:it savimi, o ne kitais, nes greit jums cia bus labai liúdna ir parasu nebeuzsiginsite.

«Stoj, palauk, Rúke! As tuojau kaip ant delno isvirazysiu, kokius baisius zbitkus tu esi man iskrétes. Su vienu tol:iu pacistu as buvau susideréjes, l:ad músu parasai macys, ir nepriklausomybés zodis bus uzdrausta tarti, l:ad ir vardas Lietuvos bus pakasavotas. Uzstaciau visa músu sandéli ir pragrojau tam velniui, o zinai, sandély buvo 30 damakuanu l:ebraciaus, 100 litru garnacio, súrio. raugintu agurku, kopústu, maisu, apatiniu l:elniu, balagonu, padur ku ir kitokio skarbo, o uz tavo liezuvi dabar viskas pradingo.

«Bet is kur jus gavot toki sandéli ir l:am jis buvo?

«Tai tik kai tau teisybe pasakysiu. Buvome surinke is kolonijos mull:iu. Sakém, kad ratavosim tiribu Lietuva, bet kai is Lietuvos raso, kad nieko nereikia siústi ba ruskiai vistiek neatiduoda, tai Desgraciadoj mes nutarém padaryti Stalingrado svente ir viska pragerti. Ir programa jau buvom sustate. Toji varijatka Čiulpikaité ir Raudonkelnaité Matkuleviciuté bútu pasoke raudonojo kazol:o, trivirvis Abrabirbicinskas bútu ant cimbolu grojes, Laptinskas, Raul:uckiené ir Maskietiené aukstyn kojomis vail:scioje, o Berlinl:eris giedojes giesme:

«Griekai kaip zalkciai apie tau apstos,
Dusia is baimés staugdama raudos,
Jei neslovinsit didi gruzina
Prazviscios ruskos - Osip Stalina».

Ir visl:as tai dingo ir viskas dél taves nezmietnas l:asciejau Rúke. Ir dél taves mes pradéjome smukti. Uch, as jau netrivoju, l:ai as pamislinu, tai man sirdis ima drebéti kaip avino uodega.

«Nesinervuok, Rauluti, tas nebepadés. Jus smunl:at ir susmuksit. Laiskai is Lietuvos. pusés Lietuvos pabégusiu zmoniu laisl:ai viska pasako, o jus cia melus skleidziat, giriat kruvina Stalino diktatúra, jo ivesta darbo vergija, bada, zmoniu zudymus ir kol:s tat padorus lietuvis gali jums pritarti, kol:s sveiko proto zmogus gali palail:yti banditus, kurie nori nuzudyti jo tévus ir brolius?

«Nu brat, Rúl:e. Tu man cia visai supud lavojai galva. Kiba reiks eiti pas mano ridaktoli ant rodos. Kadangi jis Lietuvoi gerai sutvarké dédé... siuntima pas Abraoma, tai gal ir mano razum... kiel: sutvarl:ys. Adios prieteteliau dusios m...no.

«Iki pasim...ymo. Raule

Bodega y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

Vino Natural

REDENCION MELILLA

Tel. 22 00 35

Visi lietuviai tik čia perka, nes duodama gera preké. ekonominé kaina ir skubus bei mandagus patarnavimas.

DIPLOMUOTAS LIETUVIS SIUVEJAS

MOTIEJUS BOLIAUSKAS

Calle Francisco Tajes 1195 P. 2 Ap. 7

Siuvama visu rusiu, rubai, geriausiu medziagu ir pagal paskutinius madu reikalavimus. — Savas pas sava, nes rasite garantuota darba ir ekonomiska kaina

---

LIBRERIA y JUGUETERIA

SELECTO

— de —

HOSMAR GERIN

Calle GRECIA 4215 — Cerro

Al lado del Cine

Ofrece toda su mercaderia a un 30% de rebaja a los suscriptores de esta revista. Libros castellanos y extranjeros

---

RESTAURANT Y PENSION

Gran Bretaña

JOUZAS RAMONAS

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvaziuojantiems is Argentinos. Sveikas valgis. — Svarios lovos pavieniam ir erdvus kambariai seimynoms.

JUAN CARLOS GOMEZ 1266

Teléfono: 8 39 05 Montevideo

ANELE RAULUSKEVICIENE

Didelio pasirinkimo, pigiu kainu bei mandagaus patarnávimo, visu rusiu maisto produktu krautuvé. — Lietuviai prasomi uzeiti persitikrinimui

Calle BOGOTA 3217 — Cerro

Kaunas

PIENINE IR ALINE
ANDRIAUS ALEKNOS

Calle BOGOTA 4001 esq. Bélgica

CERRO

Visuomet sviezi produktai, ekonomiskos kainos, skubus patarnavimas
Pasitikrinkit

KRAUTUVÉ IR BARAS

JONO GRAMOSAUSKO

Calle PERU 1992 — Villa del Cerro

Pirmos rusies viso maisto productai ir sviezios darzovés bei vasiai — Vietos visu rusiu gerimai — Pigios kainos — Skubus ir saziningas patarnavimas.
Perstikrinkite

LD 278
1947, Nr.2

Casa LIRA

1926 metais apdovanota aukso medaliu — Tarptaltinėj Parodoj Lietuvoje. — Visu rusiu pianu taisymas, sustygavimas, nauju darymas ir pertvarkymas. Lietuviams nuolaidos. Savininkas Antanas Dambrauskas

SAN JOSE Tel.: 8 36 33

FUNDICION PARDO

Fundición de Bronce Mecánico
Aluminio y Herrajes en General.
Sección Mecánica y Estampados
Matrices de Todas Claces y
Para Toda Industria

Eduardo Jusys

★

MOLINOS DE RAFFO 473

Teléfono: 22 53 05 Montevideo

foto arte Elba

GRECIA 3432 - CERRO - Tel.: 22 10 54

Savininkas, Stasys Bartnikaitis

PETRAS J. JASINSKAS

Lietuvis Statybininkas

Calle JAPON 2084 — Cerro

Montevideo

★

Lietuviams Nuolaidos.

Pr. Riboco ir Airzersteino

MENISKU ODOS ISDIRBINIU

Fabrikas

Calle RIO BRANCO 1102

★

Visoki meniski odos isdirbiniai parduodami urmu ir pavieniai. — Lietuviams daromos specialés nuolaidos

PRANO STANEVICIAUS

KRATUVE - BARAS - PIENINE

Geros prekés. Ekonomiskas kainos

★

Calle GRECIA 4200. — Villa del Cerro

IMAN

ADOLFAS KAUŠINIS

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis Elektros Stoties Teises. Atlieka: Visus elektros irengimus ir pataisymus Lietuviams Didelis Nuolaidos

★

Calle SAN JOSE 1088 Tel.: 8 79 56

TINTORERIA Y SOMBRERERIA

ANDES

— de —

ANTONIO YANKUS

ANDES 1257 — Tel.: 8 18 03

★

Moteru ir vyru rubu valymas — Visu rusiu skrybeliu valymas ir reformas. — Kostiumu ir paltu isvertimas. — Lietuviams nuolaida